

نبرد ها تنگه

نقش شهید حسن باقری
در عملیات فتح المبین

مصطفی رحیمی

www.ketab.ir

سرشناسه: رحیمی، مصطفی، ۱۳۴۲ -

عنوان و نام پدیدآور: نبود تنگه‌ها: نقش شهید حسن باقری در عملیات

فتح المبین / نویسنده: مصطفی رحیمی

مشخصات نشر: تهران: مرکز نشر آثار شهید حسن باقری، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۱۱۶۳ ص.: مصور (بخشی رنگی) عکس، نقشه (رنگی).

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۴۵۵-۷-۴

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

عنوان دیگر: نقش شهید حسن باقری در عملیات فتح المبین.

موضوع: افشردی، غلامحسین، ۱۳۳۴ - ۱۳۶۱.

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- خاطرات

موضوع: Iran-Iraq War، ۱۹۸۰-۱۹۸۸ Personal -- narratives

موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- عملیات فتح المبین

موضوع: Iran-Iraq War، ۱۹۸۰-۱۹۸۸ Operation -- fatholmobin

رده بندی کنگره: DSR۱۶۲۶

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۳

شماره کتابشناسی ملی: ۷۴۰۳۷۲۳

وضعیت رکورد: فیبا

نبرد تنگه‌ها

نقش شهید حسن باقری در عملیات فتح المبین
نویسنده: مصطفی رحیمی

ناشر: مؤسسه شهید حسن باقری

مدیر عامل: میلاد عزیزان

رئیس هیئت مدیره: فتح الله جعفری

امور هنری: زهرا رحیمی

امور چاپ و نشر: محمد درویش زاده

طراح جلد: محمد صمدی

همکاران: خانم‌ها لایلا، معصومه و شکوفه شهیازی

ویراستار: مسعود امیرخانی

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۴۵۵-۷-۴

قیمت: ۵۰۰,۰۰۰ تومان

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

حق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

نشانی: تهران، خیابان قاطمی، خیابان پروین اعتصامی، چهارراه شهید فکوری، شماره ۱۵، مؤسسه شهید باقری

سامانه پیام کوتاه: ۱۰۰۰۱۱۰۰

تلفن مرکز پخش: ۰۲۱-۸۸۰۰۳۴۱۷

w w w . b a g h e r i . i r

فهرست

۷		مقدمه
۱۳		پیشگفتار
		فصل اول
۲۳		غرب کرخه در اسارت
	۲۵	جنرالیها
	۴۳	استقرار در میزها
	۵۹	فروردین تاشه پوران
	۷۵	هجوم مجاور
		فصل دوم
۱۱۳		شکل گیری محورهای مقاومت
	۱۳۵	اشغال سهیل ها
	۱۴۷	مهر ۲۳
	۱۶۱	جابه جایی ارتش
	۱۶۹	شکل گیری محورها
	۱۸۱	عملیات پروانه
	۲۰۷	نیمه اول ۶۰
		فصل سوم
۲۲۷		طرح ریزی عملیات
	۲۴۹	انتخاب منطقه
	۲۸۱	تصویب طرح
	۳۰۵	چرخه
	۳۳۳	اختلاف در طرح
	۳۴۷	شناسایی قبل از طراحی
		فصل چهارم
۳۷۳		چهار محور، چهار قورگه
	۳۷۵	انجام
	۴۵	تشکیل قورگه ها
	۴۳۱	شناسایی بعد از طرح نهایی
	۴۶۷	قورگه های فرعی
		فصل پنجم
۵۱۵		شملاش معکوس
	۵۱۷	آخرین هماهنگی ها
	۵۸۹	تکمیل کننده
	۶۱۳	تعیین زمان عملیات

حسن باقری، به عنوان یکی از بنیان‌گذاران مکتب دفاعی انقلاب اسلامی و امام خمینی (ره)، در ۲۹ ماه عمر برحاصل خود در جنگ، از اول مهر ۱۳۵۹ و ورود به خوزستان تا نهم بهمن ۱۳۶۱ روز شهادتش در فکه، علاوه بر طراحی و اجرای عملیات‌های مهم، با شناخت دقیق از دشمن و تسلطی که بر منطقه جغرافیایی جنگ و تغییرات حاصل از آن داشت، به تشکیل اطلاعات عملیات و آرشو جنگ اهتمام ورزید. وی ضمن تسلط بر جبهه خودی و دشمن و تغییرات لحظه به لحظه آن، در تشکیل سازمان رزم، کادرسازی و تربیت فرماندهان تاثیرگذار و کارآمد نقش اساسی داشت.

حسن باقری، به عنوان یک نظریه‌پرداز بزرگ نظامی، توانست استراتژی جنگ را تغییر دهد. او ادبیاتی را وارد مسائل دفاعی کرد که تا آن دوران سابقه نداشت و به سرعت توانست با تسلط بر زمین نبرد و دشمن، راه مقابله با متجاوز را پیدا کند. وی جنگ را فرصت طلایی برای رشد استعدادها می‌دانست، چنانچه در یادداشت‌های خود نوشت:

«این جنگ فرصت‌های طلایی بسیاری را جهت رشد استعدادها به ما داده است. نیروهای ما با توجه به بُعد انقلابی که دارند و چشم و گوش بسته تابع قانون‌های از خارج آمده نیستند، می‌توانند از قالب‌های پیش‌ساخته خارج شوند و با فکر سازنده خویش، روش‌هایی را ابداع

کنند که دشمن نخواهد توانست به‌سادگی به دفاع در مقابل آنها
برخیزد.»

او، در جایگاه فرمانده عالی‌رتبه جنگ، توانست توازن قوا را به نفع جمهوری اسلامی تغییر دهد. چنانچه دشمن هم به این توانایی اعتراف کرده و گفته است: «اطلاعات ایران [حسن باقری] در حملات خود اطلاعات کامل و دقیقی در خصوص یگان‌های ما اعم از خطوط حد، فرماندهان، شکاف‌ها، نقاط آسیب‌پذیر، محل استقرار قرارگاه‌ها و مواضع توپخانه و حتی مناطق اداری در اختیار داشته و از این طریق توانسته است طرح‌های خوبی تهیه نموده و آنها را به‌دقت به اجرا درآورد.» حسن باقری بیش از تکیه بر تجهیزات نظامی متکی به ایمان و فکر بود و با تغییر ادبیات جنگ، توانست فرهنگ علوی و عاشورایی را، که برگرفته از اسلام و مکتب وحی بود، وارد جنگ کند. او با اتکاء به قدرت لایزال الهی و تحت رهبری امام خمینی (ره) راهی را برگزید که این مسیر، چراغ راه آیندگان در دفاع ارزشمند ملت ایران شد. چنانچه در دست‌نوشته‌های خود آورده است:

«چیزی که دشمنان با امریکایی‌ها را به تنگ می‌آورد، این است که ما در فکر کردن به بن‌بست نمی‌رسیم و این باعث می‌شود در عمل نیز به بن‌بست نرسیم.»

مؤسسه شهید حسن باقری از سال ۱۳۸۱ هم‌زمان با بیستمین سالگرد شهادت آن بزرگوار کار خود را آغاز کرد. هدف از تشکیل این مؤسسه، تدوین و انتشار آثار حسن باقری در طول ۲۹ ماه حضور او در جبهه‌ها بود. وی آثار ارزشمند فراوانی به‌جای گذاشته است که عرضه آنها به‌عنوان یک میراث و سرمایه گران‌سنگ، برای تاریخ مقاومت مردم ایران، فریضه فرهنگی محسوب می‌شود.

در گام اول، جمع‌آوری آثار از سال ۱۳۸۰ آغاز و در سال ۱۳۸۵ به اتمام رسید. پس از آن، تنظیم پنج جلد گزارش روزانه جنگ از آثار حسن باقری، توسط نویسنده صاحب‌نام احمد دهقان تا سال ۱۳۸۹ به چاپ رسید، دو کتاب روزنوشت و یادداشت‌ها توسط نامبرده تا سال ۱۳۹۴ به سرانجام رسید. سه جلد کتاب روایت زندگی توسط برادر ارجمند سعید علایان تا سال ۱۳۹۶ تهیه و منتشر گردید.

شکل‌گیری کتاب حاضر توسط نویسنده متعهد و توانمند آقای مصطفی رحیمی از سال ۱۳۸۹ آغاز شد. وی علاوه بر کنترل نوارهای صوتی، که حاصل زحمات مرکز اسناد سپاه بوده، با مطالعه اسناد حسن باقری طی دوران قبل از عملیات، مصاحبه با فرماندهان جنگ در رده‌های قرارگاه، تیپ و گردان، بازدید از منطقه عملیات و

مسیر رزمندگان و گردان‌های عمل‌کننده توانسته تصویری کامل از عملیات فتح‌المبین، به‌ویژه نقش مؤثر حسن باقری در این عملیات ارائه دهد. کلمه به کلمه و جمله به جمله این اثر با دقت و توجه نویسنده به رشته تحریر درآمده است.

این اثر نخستین کتاب از سری کتاب‌های «نقش شهید حسن باقری در عملیات‌های پیروزمند جنگ» است که تقدیم خوانندگان محترم می‌شود. امید است در سال‌های آتی شاهد انتشار دیگر کتاب‌های این سری باشیم.

مؤسسه شهید حسن باقری

فتح‌الله جعفری

www.ketab.ir